

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Деяна Вълчева Пенева

катедра по Английска филология, Факултет по хуманитарни науки
ШУ „Епископ Константин Преславски“

по конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ по: област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология (Тюркски езици – Историческа лингвистика на турския език), Шуменски университет “Епископ Константин Преславски“, обнародван в „Държавен вестник“, бр. 41/ 03.06.2022 г.

1. Данни за конкурса

За участие в конкурса за професор по Тюркски езици – историческа лингвистика на турския език са подадени документи от един единствен кандидат – доц. д-р Мийрям Неджиб Салим-Ахмед. Кандидатката е представила пълния набор от изискуеми по процедурата документи и справка за изпълнение на Минималните национални изисквания от ЗРАСРБ.

2. Данни за кандидата

Кандидатката е възпитаник на ШУ „Епископ Константин Преславски“, с магистратура по „Турска филология“ (1998 г.) и през 2000 г. постъпва като асистент в същия университет. През 2008 г. защитава дисертационен труд и в същата година придобива академична длъжност гл. асистент. През 2014 г. след успешна хабилитация преминава в длъжност „доцент“. От 2017 г. е ръководител на катедрата по Турски език и литература.

3. Преподавателска и административна дейност

Доц. Салим има дългогодишен опит като преподавател по турски език като води лекции и упражнения по историческа лингвистика, османистика (османски език, палеография, османска правна документация), както и лекции по съвременен турски език – морфология, синтаксис, лексикология, текстолингвистика. Областите на преподаване на доц. д-р Салим се припокриват с научните и интереси, отразени в публикациите и и отговарят на профила на обявения конкурс. Има не малко разработки на нови курсове и нововъдения в методите на преподаване, ръководител на докторанти и дипломанти и е с голям брой участия в национални и университетски проекти, редколегии, членства в организационни и научни комитети, осъществени преподавателски мобилности, с изключително изразена активност в комисиите по акредитация и САНК на ниво катедра, факултет и университет. Освен

турски език доц. Салим много добре владее руски език и добре английски. Впечатление прави, че за период от 22 години, М. Салим успява да израсте до ниво на утвърден учен и преподавател, чийто интереси следват целенасоченост и ясна линия на надграждане и задълбочаване в конкретно направление.

4. Описание на научните трудове

Списъкът на научните публикации предоставени от кандидатката съдържа заглавия на 1 монография - хабилитационен труд, 3 други монографии в съавторство, които са стъпало за хаб. труд, 1 студия, 1 статия индексирани в Erih Plus и 25 статии с научно рецензиране в български и чужди издания, от които 12 са на турски език. Всичките са насочени към изследване на различни текстове и лингвистични единици в областта на културулогията, лексикосемантиката и историческата граматика в османския език и съвременния турски език, посочени са цитирания в престижни реферирани академични национални и международни издания. Публикациите на доц. Салим са интересни с проблематика си, а представените лингвокултурни изследвания съществено допринасят за развитието на науката през призмата на свидетелствата от османотурския период.

Възнамерявам да се спра единствено върху *монографичния труд*, предложен за настоящата процедура за хабилитация, който представлява естествено продължение в научните търсения на кандидатката и се задълбочават проучванията и анализа по теми, засегнати в публикациите и преди това. Монографията *По следите на османското епистолярно изкуство илм-ю-инша* е посветена основно на два вида писмовници *инша* и *мюншеат* в османското и османотурското епистолярно изкуство като ясно се разграничава интердисциплинарния подход на изследване, който се разгръща в хронологичен и лингвистичен аспект. Монографията включва увод, 4 глави, заключение, библиография (82 автора) и приложение с копия на образци на ръкописни и печатни писмовници преди и след периода на реформи (Танзимат, 1839 г.). *Първа глава* представлява преглед на зараждането на епистолярното изкуство в доосманската и османска култура в официалната и частна кореспонденция на арабските и персийски ислямски общества като се посочва ясно, че приоритет в езика и стила за представяне на епистолярна проза е изяществото на речта и елементите на класическата риторика, и докато арабския език се използва предимно в научната книжнина, персийския преобладава в литературата. Във *Втора глава* авторката ни запознава с хронологията на развитие на епистолярния жанр *инша*, както и с

терминологичния апарат в османското епистолярно изкуство, неговото паралелно използване с термина *мюншаат* до периода на реформите Танзимат, взаимстванията от чужди култури и стремежът към простота на изказа и практическа насоченост в писмовниците. В *Трета глава*, която заема почти 1/3 от монографичния труд кандидатката представя в подробности различни класификации на османотурските писмовници, по отношение на достоверност, съдържание и тематика, литературни/нелитературни текстове, като авторката плавно преминава към структурата на османотурските писмовници като подчертава строгостта в спазването на определен ред при подреждането на текстовете, запазването на традиционността в ръкописните, докато печатните писмовници се характеризират с по-достъпния си стил на изказване, с по-разбираема и опростена лексика. Съществен принос на монографичния труд е посочената конкретика в структурата на писане на писмо в края на 3та глава с акцент върху обръщението по отношение социалния статус и дистанция, което от своя страна определя степента на пищност на езика, величание и превъзпяване. *Четвърта глава* се фокусира върху лингвистичния анализ на текстовете в писмовниците. Доста умело са посочени граматическите, лексикални и фразеологични особености на използвания език, с доминантност на арабски и персийски думи и изафетни конструкции, но с приоритет на глаголи и глаголни форми на турски език. Авторката ясно е отразила динамиката в подхода към по-разговорен език и постепенното преминаване от тежкия стил към по-олекотения, с изрази на сериозност преплетени с остроумие. Кандидатката се позовава на много текстове по различните оси на изследването и на места се губи фокуса на изследването. Според мен има преповтаряне на някои общи разбирания за епистолярния стил на писане, които са излишни и би било добре още малко да се задълбочи лингвистичния анализ, където могат да се ползват също западни източници.

5. Приносни моменти

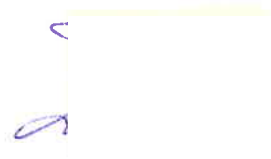
Основен принос на монографичния труд е, че за първи път се представят и анализират особеностите в структурата, стила и изразните средства на писмата в османотурската кореспонденция, което се оказва ключов фактор и в официалната комуникация, и в личната кореспонденция. Като цялостен принос на представената научна продукция може да се посочи обогатяването на научното поле по туркология и османистика с изключително голям брой разчетени и анализирани източници.

Заключение: Въз основа на изложените по-горе приноси, качества и постигнати резултати предлагам на научното жури да гласува **положително** доц. д-р Мийрям Салим да заеме академичната длъжност „професор“ по област на висшето образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология (Тюркски езици – Историческа лингвистика на турския език) в катедра Турски език и литература, ШУ „Епископ Константин Преславски“.

05.10.2022 г.

гр. Шумен

Изготвил становището:

/доц. д-р Деяна Пенева/